

۲ رمضان ۱۳۳۰

پنجشنبه

۲ اغستوس ۱۳۲۸

نومرو ۴ — ۲۴

نسخه سی ۲۰ پاره در

امور اداره و تحریر و اعلانات و سائرہ ایچون مدیر
مسئولہ سراجت ایدملیدر .

آبونه سی بر سنه لك اعتبارله ممالك عثمانیه ایچون
۱۵ و ممالك اجنبیه ایچون ۲۰ غروشددر .

صرفای امتهك مقالات متصوفانه لرینه جریده
صوفیه تك حقیقه لری آچیتدر .

شمه دیاك اون بش كونده بر نشر اولنور

محل اداره باب عالی جوارنده ابوالسعود جاده سنده
نجم استقبال مطبعه سی

تصوفی ، دینی ، سیاسی اخلاقی ، ادبی تورك جریده اسلامیه سیدر

« س »

کوددہ صور داہیہ موت عظیمہ دی کہ سن !
نیہ مبنی آرامازسک فوجہ، چیر لین و حسن ؟
دیہہ بوسک بو کلیندر، بودہ نامزد، بوشرف
بودہ محزون و غریبدر، بودہ معتوہ و اسن
نیجہ سلطان و اکبر، نیجہ دای و ظریف
آلورسک بونی عد ایلہرک مستحسن !

« ج »

بنی میزان عدل، سیف حیات قیلدی خدا
ایدرم رزق پیرمشری تبعید و جدا
نہ فقیردر، نہ زنکین، نہ یوکدر نہ کچوک
دیمبوب وقتی کلان کیمسده اولدم پیدا
کیمی تسلیم قدر ایلہرک مأجورددر
کیمی فریاد و فغانیلہ اولورلر شیدا

احمد مقداد

خیر الیکلام

ما بعد

تصدیق وجود بارینک عالم انسانیتہ اولان فوائد عظیمہ سنک
باشلیجہلرینی سوبیلیم جناب رب العالمینک موجود کافہ اشیانک
خالق و رازقی اولوب جملہ نک حیات و مماتی، ثواب و عقابی بد
قدرت جلالیہ سنندہ اولدیغنی قالاً قلباً تصدیق ایدن ذات بالادہ
سرد اولنان رزائل اخلاقدن محتجب و اطاعت، محبت، حمت،
غیرت، شجاعت، شفقت، حلم، سخا، معاونت، طہارت،
عفت، صلاح، صدق، امانت، حکمت کبی خصائل جملہ ایلہ
متصف اولور روش و اخلاقندہ قصوری بیلہ اولسہ (برویاباندہ
قالمش قارہ جامل اولدقجہ، علی الاکثر البتہ تصحیح اخلاق
ایدر و بعد زمان

رحمت راہا نمی جوید بلکه اورا بہا نمی جوید

رحمت ربانیہ سنہ بہا استہ من بلکہ عبادی طرفندن نضرع
وسائرہ کی بہانہ ارار مفہومنجہ عصاة مسلمین ایچون بی حد
پایان اولان دریای بی کران رحمت یزداندن ریان اولہرق عالم
نعم ابدیہ کیدر تصدیق وانکار نبوت خصوصندہ کی فوائد
ومضرات دخی تفصیلات مسرودہ مٹلدر جناب رب العالمینک
ارسال رسلدہ کی حکمت بالغہ ربانیہ سی حقیقہ برنعمت عظیمہ در
بلا تبلیغ رسل اثبات واجب ممکن اولسہ بیلہ موجب رضا و غضب
الہیسی اولان احوال و افعالی علی الخصوص مظهر قرب یزدانی
اولمی بیلدرمک ایچون بشریت و ملکیتی، مادیت و معنوی جامع بر
مرد کامل اولمیدرکہ ہم عالم معنایہ مسعود ہم مقام بشریتہ

صحابہ دن خالد بن ولید وفات ایدرکن اغلامش سبی سورولونجہ
دیمش کہ : بوقدر محاربہ بہ کیردم، وجودمدہ ساغلام یر قالمدی
نہایت قادینلر کی یاتاقدہ تولوبورم !

« رضی اللہ عنہ » قورقونک تولومہ فائدہ سی بوقدر سوزی پک
معنایدر . انسان قورقونلہ تولومدن قوتولماز، اقدام ایتمکلدہ
تولمز . ثبوت اجل کلیرسہ کل شیئی قانک حین جاء الاجل «
منطوقی اوزرہ عادی بر سبب باعث موت اولور . دولایبیلہ صدک
خارجی اولمایان شو مسئلہ بی اخوان دینہ عرض ایدردہ دیرم کہ :
بوکون بزمہ محارب اولان آلچاق دشمنلرمزہ زبون اولماق
متانتلہ مشروطدر، متانت ایسہ ثمرہ عقائد سلیمہ در بناء عالیہ
اجل بحق نقطہ نظرندہ تصحیح اعتقاد ایلی پک متین داورانمایددر
مالاً، بدنا جہادہ مہیا بولونمالی، اسلافک شجاعتنی در خاطر
ایلمیدر و قطعاً بیلمیدرکہ « ان الله مع الصابرين » بشارتجہ جناب
حقک یاردی صابرلردر .

برنجی مغلوبیت فتور کثیرمکدر . نصرت الہیہ مؤثرہ در ،
مادام کہ بو حیات فانی براجل موعودہ تابعدر او اجل موعود
یتشمکسک زائل دکلدردہا نمدن قورقالی، نمدن صاقمالی مقدر
نہ ایسہ اولور، سور تقدیری یاروپدہ ایلری کچن بوقدر . ثبوت
اک قیمتی شی حیاتی در اولہ ایسہ اوحیاتی برینہ صرف ایدم،
اعلائی کلمہ اللہ اوغورندہ ویرم اولہ بر حیات ابدی قازانالم کہ :
پایدار اولسون، باقی قالسون بویاشماق متناہیدر حیات لایتنہی
آرایانلر آخرندہ بولورلر .

« کدام باد بہاری وزیددر افاق »

« کہ بانہ در عقبش افت خزانی نیت »

مالنجہ بو عالمہ ہانکی بہار روزکاری اُسدی کہ سوکنندہ خزان
یللری وزان ایتمسون، ہانکہ مہیارہ مرض دیدار ابتدہ کی
نہایت کل بکزی صولوب کیتسون بو عالم فانی، الوان بوقلمونی
زائل نتیجہ سی بوق، انقلابی پک چوقدر . بوزولیمہ جق فانی
اولیمہ جق، ابدی قالاجق برشی ارانیرسہ آخرت وارلنی،
دین یارارلنیدر .

حکمت : دانی کہ درنکین سلیمان چہ نقش بود

دل درجہان میندکہ با کس وفانکرد .

حضرت سلیمان بن داؤد علیہ السلامک بوزوکنندہ یازیلی ایمش کہ :
ای سلیمان جہانہ میل ایتمہ چونکہ کیمسہ بہ وفا ایتماشدر . السنہ
اسلافدہ دوران ایدرک اخلافک ضرور امثالی صرہ سنہ کچن

« پادشاہ اولسہ کدہ دیرلر ار کئی نبتہ »

« وار مصلادہ پاتان سلطانہ باقدہ عبرت ال »

منظومہ سی اربانجہ زیادہ جالب نظر در ا کر قوتلہ تأخیر موت
ممکن اولایدی حکمدارلر آثار عتیقہ کی قالیر، برر تمثال حیات
اولوردی .

هبوط ایدہ بیلسون تاکہ عوالم لطیفہ و نورانیہ بہ منسوب اولان اول
مرد کامل واسطہ سبلہ حسیض کثافت و ظلمتہ قالمش اولان انسانلر
رضای ربانی بی قرانوب استعدادلری درجہ سنده مظهر شرف
تقرب اولالر .

ایسته اوصفتلرلر موصوف انبیاء عظام علم السلام حضرت ایدر
شرائط اسلامدن بری ده عماد دین اولان صلات ایدی صلات دخی
اخلاقک بک مهم قسمارینی جامدر . اولادست نظافتی انسانہ
اعتیاد ایستورر نظافت حیاتک برکن مہمیدر . اخوت بشریہ بک
باشلیجه شرائطدنر .

صلاة کو چکاردن برینک بیوکلکی حد وصفہ کلز بذات
حضورندہ نصل طورمہ سی نصل او طورمہ سی . تعظیم اجتماعی .
بولہ مہ سی لازم کلیرہ جلہ سی جامدر توضیحه حاجت بوقدر
ہر مؤمن ذہندہ بولور صوم — اساس موضوعندن خارجہ
جیقماق ! یعنی نوع طعام . کثرت اکل اولماق شرطبلہ —
وجودہ نفقد نافع اولدینی طباً مثبتدر . او اخلاق انسانیه به اولان
حسن تأثیری کوزمزلہ ہر رمضان کوردیکمز شیدر . سخا صلاح
شفقت . رقت . صدق . استقامت والحاصل محاسن اخلاقہ ورزش
ومساوی احوالی ترک ورمضان مفقرت نشاتک اذہان اسلامدہ
حاصل ایلدیکی حسن تأثیر ثمراندنر .

ادای حجدہ امر ربانی بہ انبیاء کی بر فضیلت مبروکہ موجود
اولقدن بشقہ اجرای فسق وجدال قطیاً منہی اولملہ بوابکی بیوک
فعل قبیحی ترک ضروری اولدینی کی اومدت ایچندہ زیارت بلدان
وتکثیر معلومات وتبديل هوادن متحصل برطاقم مادی ، معنوی
استفادہ لر وفقرایہ ومساکینہ بذل عطایا وعلی الخصاص وادای
حجدہ بر چوغی ادراک افہامدن عالی اظہار عبودیتلری دہ
شاملدرکہ تفصیلی موجب تطویلدر ہلہ اکثر حجاج بعدالحج
بتون بتون معایب ومساویدن دستکش فراغ اولہرق محاسن
اخلاق ایلہ ترین ذات وصفات ایللی ہر آن مشہودمز اولقدنر .
زکاتی ابنای دینہ تعاون کی بر مزیت علویہ بی حائزدر .
بناء علیہ مشایخ عظام زکاتی ہر شیتہ تعمیم ایلشاردر مثلاً علمک
زکاتی بی نوعی تعلیم ایلک عقلک زکاتی دین ودولتک منافع مادیہ
ومعنویہ سی محافظہ ایلک وفس علی هذا فقراتک زکاتی دخی زکات
اغنیایہ کوز دیکمامک واعتماد ایلماکدر . اشته نمونہ ودریادن
برقطرہ اولہرق اراد وتفصیل ایدیلان شوفرانض خمسہ نک متضمن
اولدینی تربیتی دوشونعلی دہ سائر برطاقم اوامر ربانیہ ونیوہدہ
مکنوز اولان جوامہ اخلاقی اکا قیاس ایللی والحاصل عبادتدن
مقصد تقرب الیاء وعبادات ایلہ — بالادہ سرد اولدینی وجہلہ
محاسن اخلاق جلہ سندن اولوب بودہ کتاب وسنت [۸] اقتفا ایلہ

[۱] قرآن وحدیث

حاصل اولور . دنیوی ، اخروی احسان بیوریلان الطاف ربانیہ
عبادات مقابل دکلدر . انحق عبادات سبب رضای قاضی الحاجاتدر .
اشتہ موجب شرک وکفر اولان اقوال وافعالدن اجتناب ایلہ
عذاب ایدیدن توفی ایلکلک (تقوی) وبواوصافی حائز اولان
ذاتہ (متقی) درلرکہ درجات ثلثہ تقوانک اوچنجیسیدر .
درجہ ثانیہ سی کوچک . بیوک کناہلرک کافہ سندن مجتنب اولقدنر
درجہ اولاد ومرتبہ بالاسی ماسوی اللہدن توفی وتبری ایلکلدر
وسرنی غیردن تزیہ وتطہیر قیلقدنر وحقی کندی متقی بیلکلدن
دخی تزیہدرکہ بحق تقوی بودر . (واقفوا الله حق نقاته) بو
مقامہ اشارتدر .

صوفیہدن بری (هذا قلبی فتشوه فان وجدتم فيه غيره
فانثوه) دیشدر . [۸] ان اکرمکم عنداء اتقاکم (تاج عزیزلہ
سربلند اولان ذوات بوزمرہ جلیلہ دندر بونلر عنداء الک کریمہ
جلیل . عزیز . افضل اولان وجود مقدسدر بونلر (ومن
یتقاه یجعل لہ مخرجاً ویرزقہ من حیث لا یحتسب) آیت کریمہ سی
مصادقہ مجہ مهماتان مائدہ غیبیہ اولدقلری و (ان المتقین فی مقام
امین) نظام جایی مفہومنیجہ امناء اللہدن بولندقلری ایچون
ہیچ برکیمہ سی عرض احتیاج ایتمز (اہ) لفظ شریفی جمیع
صفات کالیہ بی شامل اسم ذات حضرت واجب الوجہ ودر
بعضلر اشتقاقہ قائل اولوب ہر بری بر معنا ویردیلر کنہ ذات
الہیہ کی اسم ذات ربانیہ نک دخی حقیقتہ عقلار ایرہمدی کیمہ
مدعاسنہ مقنع بر دلیل کتیرہمدی بوخصوصہ علماء کرامک
یکرمی قدر اقوال مختلفہ سی واردر تفسیر بیضاوینک وتفسیر
کیرک اوائلندہ بوخصوصہ متعلق مباحث کافہ کوریلور .

اصح اقوال (علم) وغیر مشتق اولمسیدر بوذہاب تعظیم
ربانی ایچون الک طوغری برمسکلدر فخر رازی دہ بورایی
الزام ایدیور والحاصل (اہ) لفظ شریفی اسما وصفات الہیہ نک
کافہ سنک حاوی اولدینی معنایی جمیع برنام وحدت اتسامدر
بک جوق مشایخ عندندہ (اسم اعظم) بودر (ولذا کر (الله)
اکبر) وقل (اہ) ثم ذرہم) آیت کریمہ لر بوکا دلالت ایدر
و (یا ایہا الذین آمنوا اذکرو (اہ) ذکر آ کثیرا) الا یدکر
(اہ) تطمئن القلوب) کی بک جوق آیات کریمہ دہ (اہ)
اسم شریفنک مذکور اولمہ سی او اسمک ذکر اولمہ سنہ دلالت
ایدر جمیع مشایخ کبار اذکار علیہ لر ایچندہ (اہ) لفظ شریفی
بولوند برمشلردر اذکارنی بالککز (اہ) لفظ شریفنہ منحصر
قیلان جمیع اسما وصفات اولدینی تأمل ایلشدر .

جناب پیر دستگیر افندیمز حضرت تلیسینک دہ مذہب لری بر
[۱] اشته قلم تفتیش ایدیکز اگر اللہدن غیرنی بولہ بیلرہ کر
اوللی چناروب آیککز

اولميدركه اخلاف كرامنه توديع بيوردقلى اذ كار بالكز (الله)
لفظ شريفدر . [١]

مابعدى وار

معارف

دور مشروطيتك اعلانديري اچه ذوات بو نظارنه كلدى
كيتدى . تشكيلات اساسي سندن اولق اوزره بعضيى تدريسات
ابتدائيه وعاليهيه ، بعضيسده هرايكسى حقننده جهد واقدايه
باشلامش وقلم افنديلى اورادن اورايه ، اورادن اورايه بلكه
امور حسابيه بولنان بر افنديلى امور تحريريه قسمنه وامور
تحريريه بولنان رافندي يده امور حسابيه قسمنه كچيرمكن چكنا .
مشلدر . بونظارنه قارشو وقوع بولان شكايه بوانه قدرتمادى ايدىيور
يقين وقتاره قدر ارقمى كسيامبور ايدى . اوت بو نظارنلره
علاقهسى اولميان بر ذات منصور دكلدر هر كسك معارفله علاقه
معنويه وماديهسى وارد هر كس بو باده بر سوز سويله مك حقنه
مالكدر شو بولده كى حقوق اساسيهك ويرمش اولدينى صلاحيت
نى بو باده بر ايكي سوز سويله مك سوقي ايتدى بو نظارت قطعياً
دواژ سائر ايله قابل قياس دكلدر بزم معنى عثمانيلرك بتون تدنيانى
هپ فقدان معارفدن نشئت ايتش آلانده بو كشمكش دلنار ،
سفالتر ، فلاكتر والحاصل بتون چكمكده اولديغمز حالر
معارفترلك بوزندن دوام ايدم كلكده بولمشدر چونكه بز عثمانيلر
اعتراف ايتلى زكه علمده ، صنعتده ، فنده ، تجارتده كرى قالمش
بر ملز ... نه بر اثر عرفان كوسترييور نه ده جهلمزى اعتراف
ايدىيورز بو حالك بويله تمديسى انيسده بزي تهديد ايدم جكدر
بو وضعت اليانه ، طور دلسوزانه دن قورنولم بوكوندن اعتباراً
باشلامق فرض عين اولمشدر .

چونكه ابي اولق ابي اولمغه باشلامقدر . اوت معارف نه قدر
مكمل اولور ايسه استقبالمز اوقدر شعله دار واولادوطن اونستنده
علم وعرفان حصه دار اولمقدر .

لزم معارفى تسليمده تردد ايدم جك بر كسه تصور اولماز
واوله مز ايسده معارفك تشكيلات اساسيهسى خصوصنده افكارك
ميدان تحالفه طوغرى يول الدينى كورلمش واو نشئت ارا سبيله
بوكونه قدر معارفدن بلكه نيان آثار ترقى رونما اولمامشدر .

اوت ملت بو باده ثمره مطلوبه بى اقتطاف ايتك ابسترايسده
بوكون اساسات معارف خصوصنده اكيلان تحمرك لاقلا اون .

[١] بر مجلس فضائل ايدم طرق عليه سائرده مثلاً (حى) هو ،
دائم ، فيوم كى اسمى قدسيه ايله اجراى آيين ايدلدىكي حاله . نيچون
طريقت عليه . ولويه اذكار (الله) اسم شريفه انحصار ايدلدىكي فقير
حقيردن استفسار اولندقمده (اليس الله بكاف عيده) (الله) قولونه كافي
دكلدر . آيت كريمه سيله مقابله اولمشدر .

سنة صكره ميوه وبره جكنى اكلاز وييلر اوت اوتخم زيبانى بو
كون اكك واون سنة صكره ميوه دار اولمجنى سويله مك قدر
متين برشى تصور اولنه ماز تدريسات ابتدائيه اهميت وبرم كه
ليسلى دارالفنونلردن ثمرات مطلوبه بى اقتطاف ايدم معارفز
سونوك اولمجن اولورسه اوروپانك اثر ترقى خصوصنده آتقمده
اولدينى خطوات سريمه بر سيل جوشا جوش كى ملك عثمانيه بى
سرتابيا مستولى اولمجن واساساً ترقيات غريبهيه كوره شمله
شبتاب مثابه سنده اولان شرقك ترقياى انافورده كى ليون قبوغى
كى جوريلوب طوره جقدر .

معارف ناظرى يك افندي حضرتلريله مستشار جديد
صالح ذكى و تدريسات ابتدائيه مدير عموميسى شوقى بك
افنديلى امل وارزوى معارف پرورى ملك لايتزل اولدينى
اكلامشدر كه اوكوندن اعتباراً مكاتبك اصلاحى ايجون مقتضيات
عصريهيه كوره هر نه بايلمق ايجاب ايدىيورسه بر آن اول اجرادن
كرو قالمشدر .

شمدي به قدر عطف اهميت ايديله ميان بيجاره معارفده ذوات
مشارالهمه الى الابد متشكر قالمه جقدر . معارف بوكون تفرعات
اموره وارنجيه قدر بتون اجرا آت كاه معاملاتك سوزكچدن
كچيريلوركن كال دقت واعتنا ايله سوزلمنه وسوزمك زماننده
مواد اجنيهك ذرات اصليه ايله جريانه قاپلوب كچوب كيتمنه
يك رعنا بر صورتده فرقته واره جق واو مواد اجنيه بى بررر
طوتوب جيقاره جق اولان بر ناظره بر مستشاره مالكدر مطمع
نظرمى بتون دواژدن زياده معاملات معارفك اوفق تفرعانه
وارنجيه قدر نفوذ ايتكه سى وغيرت ايدم رم اوت مكتبلر بوزدن
بوندن صكره بلكه مكده اولديغمز آثار ترقى بى كوره جكز معافيه
مكاتبك مطلوب عالي واحتيياج زمانيه دهها موافق صورتده
ايلروله مهنى تميننده هيچ بر وقت كرو قالمه جقز . معارف بو
كون دستور معدلتى رهبر حرركات اتخاذ ايتش مشروطيت پرور
بر معارف ناظرينه مالكدر ميرمشارالهمك هيئت منوره رفاسندن
اولان صالح ذكى بك افندي معارفدن يشمش خيل مدت مجلس
معارف اعضالفنده وسائر معتنا ماموريتلرده نيمز ايتش بر دائر
شمدي بو كى ماموريتلره كچمك فوق العاده بفرطته مالك اولمغه
وابسته در (ان الله يأمركم ان تواد الامانات الى اهله) مملكتك
استقبالى بونظارنده بولنان ذواتك فراسته وابسته درايته منوطدر .
بوندينبيله بونظارنده كافه معاملاتك محور قانونيدن كچه جكى
وبالحمله ماموريتك متسلسلاً مشول اولمجنى حقنده مذا كره
جريان ايتدىكي خبر آلمشدر . عدل عظيم توحيددر توحيد حس
منفعتى رفع ايدر حس منفعتى زائل اولمجنه عدالت پايدار اولمزن
عدل شخصى تأمين ايدلر ايسه هيچ برشى حصول پذير اولمزن